

Datum: 17.09.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Intervju

Autori: RAZGOVARALA: MARIJA R. ILIĆ

Teme: autoputevi, magistrale

Napomena:

Površina: 2957

Naslov: **NAJVEĆI POSAO PRED NAMA JE UKLANJANJE POTOPLJENE NEMAČKE FLOTE U DUNAVU**

Strana:

НАЈВЕЋИ ПОСАО ПРЕД НАМА ЈЕ УКЛАЊАЊЕ ПОТОПЉЕНЕ НЕМАЧКЕ ФЛОТЕ У ДУНАВУ

Историја наше земље пуна је ратних догађаја, а најопаснији остаци те прошлости јесу неексплодирана убојна средства расута по земљишту, водотоковима и урбаним срединама. Центар за разминирање Републике Србије основан је 2002. године и његов тим посвећено ради на чишћењу наше земље од експлозивних направа

РАЗГОВАРАЛА: МАРИЈА Р. ИЛИЋ

БОЈАН ГЛАМОЧЛИЈА

ДИРЕКТОР ЦЕНТРА ЗА
РАЗМИНИРАЊЕ

Фото: ЦЗРС

Datum: 17.09.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Intervju

Autori: RAZGOVARALA: MARIJA R. ILIĆ

Teme: autoputevi, magistrale

Napomena:

Površina: 2957

Naslov: NAJVEĆI POSAO PRED NAMA JE UKLANJANJE POTOPLJENE NEMAČKE FLOTE U DUNAVU

Strana:

Неколико дана након што је 2012. године Александар Вучић ступио на позицију министра одбране и првог потпредседника Владе, 1. августа 2012. године, на Панчићевом врху на Копаонику погинула су двојица подофицира Војске Србије. Тада се чистио терен око војних објеката на Панчићевом врху од заосталих касетних бомби из периода НАТО бомбардовања 1999. године, а током уклањања, дошло је до активирања и експлозије једне од направа. Током недавне посете председника Србије Центру за разминирање поручено је да је Копаоник очишћен од неексплодираних средстава. У потрази за више информација о томе колико дуго је трајао процес чишћења Копаоника и колико направа је уклоњено са тог простора, разговарала сам са директором Центра за разминирање Бојаном Гламочлијом.

„Копаоник, као еколошки и економски најзначајније заштићено подручје у Србији, очишћен је 2020. године, а у току процеса чишћења реализовано је девет пројеката. Уклањајући претњу од касетне муниције за посетиоце, дивље животиње и локалну заједницу очишћено је 2.033.034 квадратна метра, а пронађено и уништено укупно 268 неексплодираних убојних средстава“, каже на почетку разговора Гламочлија.

Шта је данас другачије у начину на који се такав терен истражује и чисти и колико је поступак безбеднији за људе који раде на терену?

Данас после 27 година од НАТО бомбардовања на тадашњу СРЈ, много смо искуснији после низа спроведених пројеката чишћења, боље опремљени новим савременим детекторима, заштитном и другом пратећом опремом. Главни фактори безбедности су одувек

били знање, обученост и дисциплина приликом извођења оваквих радова. Као што смо већ навели, ниво обучености је временом подигнут, процедуре усвојене, што је резултирало повећаном безбедношћу деминера приликом рада на терену.

Оно што је тренутно највећи посао који је пред нама у току, када су у питању експлозивни остаци рата у води, јесте присуство потопљене немачке флоте из Другог светског рата у Дунаву код Прахова

Процес уклањања експлозивних направа захтева велику стручност, али и значајна новчана средства. На који начин је Србија приступила том послу и колико је важна сарадња са међународним партнерима?

Сарадња са међународном заједницом је изузетно важна, с обзиром на то да се средства која издваја Република Србија сваке године значајно увећавају (мечирају) са средствима донатора, као што су тренутно САД и Јужна Кореја, а преко Установе за јачање безбедности људи – ИТФ из Словеније. Такође, због значајног инфраструктурног развоја у последњих неколико година, Република Србија издваја значајна финансијска средства за чишћење површина од експлозивних остатака рата на којима се реализују инфраструктурни пројекти, као што су гасоводи, ауто-путеви, површине за постављање соларних панела, за изградњу мостова и тако даље.

Бујановац је наведен као територија која мора да се очисти, рекли сте да су

приоритет мине које су постављале терористичке организације и да то нису класична минска поља него групе мина. О каквом комплексном послу се ради, где се те мине сада налазе и у ком року би могло да се заврши чишћење терена?

С обзиром на то да су мине постављале терористичке организације, те да се не ради о класичним минским пољима, не постоје записници о минираним површинама, изузетно је тешко да се таква минска поља пронађу.

Због тога је Центар за разминирање Републике Србије (ЦЗРС) израдио пројекат нетехничког извиђања чија је реализација у току. Нетехничко извиђање врши мешовити српско-албански тим који је оформљен и обучен за прикупљање информација које могу помоћи у идентификацији минских поља и њиховом лоцирању. Тим је оспособљен за остваривање контакта са локалном заједницом и мештанима где се остварује однос поверења. Такође, ЦЗРС преко тима за нетехничко извиђање у општини Бујановац, обавља и едукацију која настоји да смањи ризик од повреда од мина подизањем свести становништва.

Међутим, не говоримо само о експлозивним направама од НАТО бомбардовања и деловања терористичких организација, него и о бомбама из Првог и Другог светског рата. Да ли данас постоје прецизне мапе и базе података о потенцијално контаминираним локацијама и колико је тешко пронаћи средства стара више од једног века?

Приоритет у деминерској области јесу уклањање, чишћење минских поља, касетних бомби и површина загађених од експлодираних ма-

Datum: 17.09.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Intervju

Autori: RAZGOVARALA: MARIJA R. ILIĆ

Teme: autoputevi, magistrale

Napomena:

Površina: 2957

Naslov: NAJVEĆI POSAO PRED NAMA JE UKLANJANJE POTOPLJENE NEMAČKE FLOTE U DUNAVU

Strana:

ИНТЕРВЈУ

„Центар за разминирање је израдио Пројекат заштите од експлозивних остатака рата приликом уклањања 21 потопљеног пловила у реци Дунав код Прахова“, истиче Гламочлија

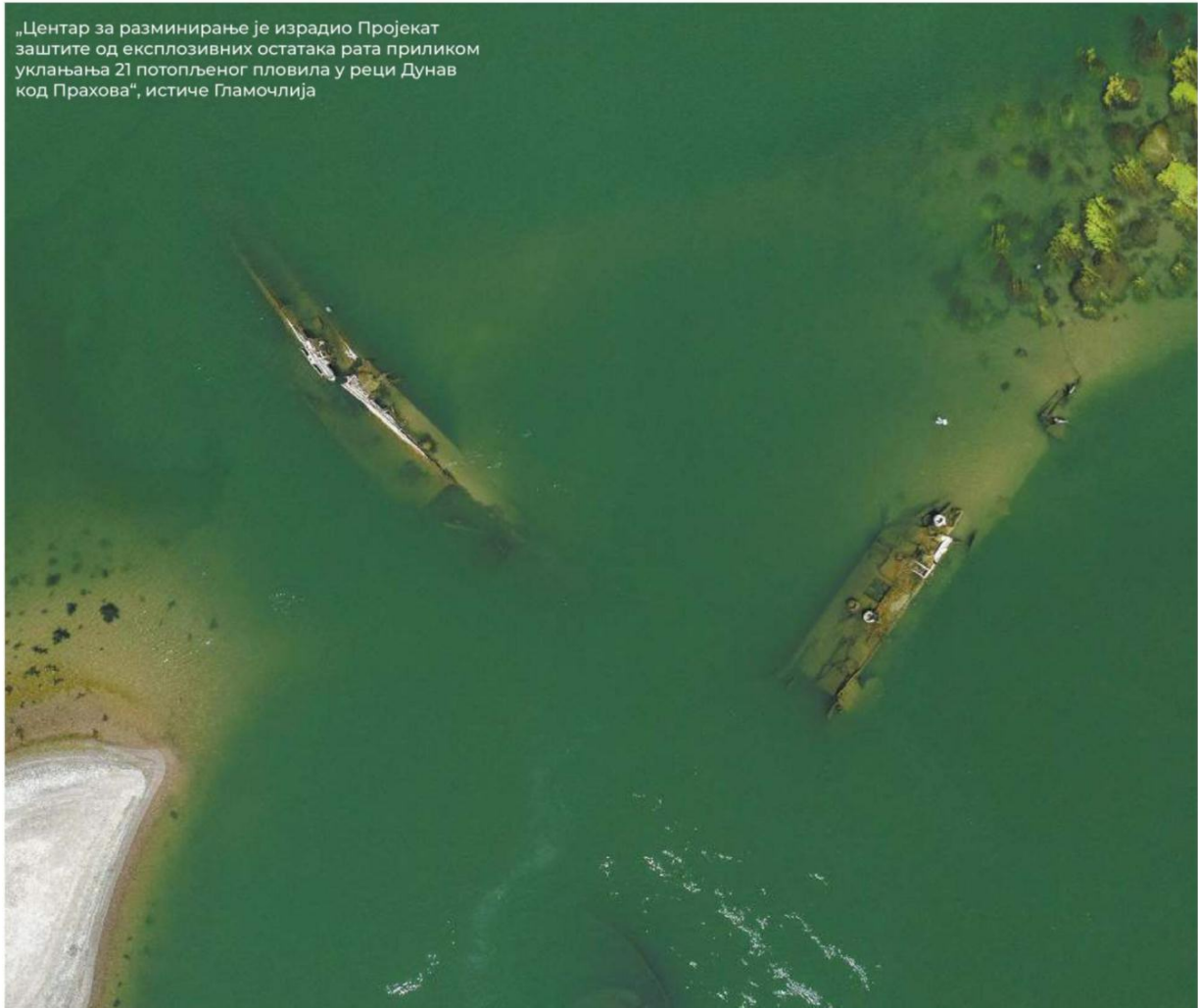

foto: REUTERS

гацина, као и површина које се припремају за извођење грађевинских радова.

Са друге стране, велики пројекти продиру на веће дубине од пет до 10 метара па и више, и као таква су у наредном приоритету. Снага и разорна моћ ових убојних средстава зависе од њихове врсте, калибра и количине експлозива коју садрже. Реч је о авио-бомбама и артиљеријским пројектилима велике разорне моћи, који и након више деценија представљају озбиљну опасност уколико дође до њиховог померања или оштећења.

Република Немачка, као и друге земље погођене овом врстом контаминације, деценијама након завршетка ратних су-

Приликом изградње Београда на води откривено је преко 180 убојних средстава, од тога шест авио-бомби од 500 килограма. Због оваквог искуства и приликом изградње новог моста преко Саве, примењују се методе за откривање евентуалних неексплодираних убојних средстава чиме се смањује ризик за раднике и технику

коба суочавају се са проблемом проналажења и деактивирања убојних средстава, укључујући и она заостала из Другог светског рата, када се за то укаже потреба.

У Дрездену је 11. марта 2026. године успешно деактивирана британска авио-бомба од 250 килограма из Другог светског рата, пронађена на градилишту нове Каролабрике у центру Дрездена, чиме је окончана највећа евакуација у овом немачком граду од завршетка Другог светског рата 1945. године.

Такође, у немачком граду Пфорцхајму је у мају ове године, током грађевинских радова пронађена неексплодирана авио-бомба из Другог светског рата, типа HC-4000 тежине 1,8

Datum: 17.09.2026

Medij: Kompas

Rubrika Intervju

Autori: RAZGOVARALA: MARIJA R. ILIĆ

Teme: autoputevi, magistrale

Napomena:

Površina: 2957

Naslov: NAJVEĆI POSAO PRED NAMA JE UKLANJANJE POTOPLJENE NEMAČKE FLOTE U DUNAVU

Strana:

тона, која је имала око 1.350 килограма експлозивног материјала.

Нажалост, прецизне мапе и подаци не постоје, већ се по потреби врши преглед детекторима различите намене на сумњивим површинама за које се историјски зна да су биле мете приликом бомбардовања и дејством артиљерије. Тако је приликом изградње Београда на води откривено преко 180 убојних средстава, од тога шест авио-бомби од 500 килограма. Због оваквог искуства и приликом изградње новог моста преко Саве, примењују се методе за откривање евентуалних неексплодираних убојних средстава чиме се смањује ризик за раднике и технику.

Да ли су старија експлозивна средства, због своје старости, корозије и непознатог стања упаљача, већи ризик за деминере од средстава заосталих из ратова деведесетих? Шта је у техничком смислу најзахтевније за уклањање?

Старија експлозивна средства су већи ризик за деминере од заосталих ратова деведесетих због веома различитих убојних средстава које се проналазе на територији Републике Србије и није могуће знати сва убојна средства и њихов принцип рада, које врсте су упаљачи на њима. Такође, тешко је доћи до литературе у вези са оваквим средствима, тако да често морамо да повлачимо паралеле са познатим средствима и начелним принципима дејства. Тако је пронађена артиљеријска граната огромног калибра (400мм) за оруђе које се звало МЕРЗЕР и које је употребљавано у Првом светском рату, на локацији нове подземне гараже поред зграде Скупштине Републике Србије.

Један од примера јесте и дубинска бомба, пронађена на једном од бродова потопљене немачке флоте код Прахова. Дубинске бомбе, познате су под називом „Wasserbombe“ (WB),

Снага и разорна моћ ових убојних средстава зависе од њихове врсте, калибра и количине експлозива коју садрже.

Фото: ЦЗРС

Фото: ЦЗРС

Фото: ЦЗРС

Фото: ЦЗРС

Datum: 17.09.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Intervju

Autori: RAZGOVARALA: MARIJA R. ILIĆ

Teme: autoputevi, magistrale

Napomena:

Površina: 2957

Naslov: NAJVEĆI POSAO PRED NAMA JE UKLANJANJE POTOPLJENE NEMAČKE FLOTE U DUNAVU

Strana:

ИНТЕРВЈУ
ИНТЕРВЈУ

Председник Србије Александар Вучић у посети Центру за разминирање

Фото: ЦЗРС

Фото: ЦЗРС

Центар за разминирање Републике Србије спроводи међународно признате обуке за уклањање експлозивних средстава

Фото: ЦЗРС

ва, Кнић, Брус, Краљево, Чачак, Сопот, Шид, Владимирци, Тутин и Београд – Раковица. Та помоћ је изузетно важна, јер се средства употребљавају како би се грађанима оставило земљиште које није контаминирано експлозивним средствима и самим тим директно доприноси безбедности људи.

На подручју Раковице уклоњено је више од 490 неексплодираних убојних средстава. Како је могуће да се данас, толико година након бомбардовања, у урбаном делу Београда и даље проналази толико експлозивних средстава и колико још таквих локација у Београду постоји?

биле су једно од основних противподморничких оружја током оба светска рата. Њихова намена била је уништавање подморница хидродинамичким ударом који настаје након експлозије под водом. Њену конструкцију нисмо довољно познавали јер се нисмо сусретали у досадашњем раду, али уз одређене напоре смо успели да пронађемо техничка упутства за њу и да је безбедно уништим на одабраној локацији у близини Прахова.

Центар за разминирање у сарадњи са САД пречистио је 13 милиона квадрата у Србији.

САД су најавиле додатних 5,1 милион долара помоћи. Колико је та финансијска подршка важна за рад Центра и шта конкретно омогућава новац који сада стиже?

Пројекти разминирања које финансирају САД обухватају општине широм Србије и решавају проблем контаминације у руралним и урбаним срединама. До сада има 17 општина у којима су реализовани пројекти, који су финансирани од стране САД а то су: Бујановац, Прешево, Ужице, Сјеница, Рашка, Ниш, Гаџин Хан, Стара Пазо-

Раковица је један од таквих случајева у Београду. Ради се о погођеним магацинима муниције и других убојних средстава Војске СРЈ 1999. године за време НАТО агресије. Приликом експлозије дошло је до избацивања велике количине убојних средстава у зони манастира, манастирске шуме и Сунчаног брега. Одамах након завршетка агресије НАТО пакта, Војска СРЈ је вршила прикупљање и уништавање убојних средстава која су остала на површини, тј. радили су површинско чишћење.

Datum: 17.09.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Intervju

Autori: RAZGOVARALA: MARIJA R. ILIĆ

Teme: autoputevi, magistrale

Napomena:

Površina: 2957

Naslov: NAJVEĆI POSAO PRED NAMA JE UKLANJANJE POTOPLJENE NEMAČKE FLOTE U DUNAVU

Strana:

Интересантно је да се сада, када је почело да се ради дубинско чишћење, проналазе и немачка убојна средства која потичу из периода Другог светског рата пошто је на тој локацији био и немачки магацин за време окупације града Београда, који је бомбардован од стране савезника.

Имате ли податке колико је квадратних километара укупно остало да се очисти и када би тај посао могао да буде завршен?

Нажалост, историја наше земље је пуна ратних догађаја почев од Првог и Другог балканског рата, Првог светског рата, Другог светског рата и НАТО агресије, што за последицу има велики број заосталих убојних средстава која датирају из тих ратова тако да не можемо прецизно рећи када ће бити завршено чишћење.

Приоритет чишћења су до сад била минска поља, земљишта загађена касетном суб-муницијом. Предстоји нам чишћење других локација као што је Раковица, односно бивших војних магацина који су или погођени или су се самозапалили.

Такође, предстоји и посао извиђања и утврђивање постојања неексплодираних убојних средстава на 150 сумњивих локација а потом и њиховог уклањања и уништавања.

У воденим токовима, најчешће поред мостова који су гађани 1999. године, као што су мостови у Новом Саду и други, врло често из нелегалног поседа људи одбацују у токове, водотокове што касније уоче и пронађу грађани па пријаве.

Оно што је тренутно највећи посао који је пред нама у току, када су у питању експлозивни остаци рата у води, јесте присуство потопљене немачке флоте из Другог светског рата у Дунаву код Прахова. Центар за разминирање је израдио Пројекат заштите од експлозивних остатака рата прили-

ком уклањања 21 потопљеног пловила у реци Дунав код Прахова.

Деминери свакодневно прилазе направама које могу да експлодирају. Како изгледа њихова обука и безбедносна процедура од тренутка када се сумњиво средство открије до његовог уништавања?

Центар за разминирање Републике Србије спроводи међународно признате обуке за уклањање експлозивних средстава (ЕОД) нивоа 1/2, нивоа 3, нивоа 3+, за импровизована експлозивна средства (ИЕДД) и ИЕДД нивоа 1/2 у складу са Међународним стандардима за разминирање (IMAS), у сарадњи са компанијом Drakon Group из Уједињеног Краљевства, у Иновационо-едукативном парку Центра за разминирање Републике Србије.

Саветујемо грађанима да буду опрезни уколико наиђу на предмете који по облику подсећају на убојна средства и да о томе одмах обавесте Министарство унутрашњих послова Републике Србије

У Иновационо-едукативном парку Центра за разминирање до сада је успешно спроведено петнаест специјализованих програма обуке, у којима је учествовало више од 100 учесника из 28 различитих земаља и међународних организација.

Узимајући у обзир изузетно високе професионалне стандарде и квалитет инструктора, Центар за разминирање се на међународној сцени јавља као препознати национални орган, који својим искуством и дељењем позитивне праксе

На страни бр. 56 прочитајте:

ЕВРОПА МЕЊА ПОЛИТИЧКИ КУРС

Пише: Вања Глишин

може да допринесе безбедности и другим заједницама у свету, које су погођене контаминацијом мина и неексплодираних убојних средстава (НУС).

Најбоља заштита деминера и пиротехничара јесте добро познавање убојних средстава, њихове конструкције а нарочито конструкције упаљача и правилно и безбедно поступање са НУС-ом и рад у складу са међународним стандардима.

Да ли Србија данас има довољно обучених људи за обим посла који предстоји?

Последњих 27 година радимо на подизању и изградњи система за заштиту од НУС-а. Војска Републике Србије има формиране посебне јединице за чишћење и уклањање мина и других убојних средстава пронађених на земљишту и површинама која користи Војска.

Такође, МУП има оформљене специјалистичке тимове за уклањање и уништавање НУС-а који се проналазе на цивилним локацијама.

ЦЗРС организује и израђује пројекте за чишћење експлозивних остатака рата, врши надзор и контролу квалитета изведених радова која изводе приватне деминерске компаније.

Наведени елементи система за заштиту од неексплодираних убојних средстава за своје потребе школују и обучавају кадрове у ЦЗРС.

На крају бисмо напоменули да саветујемо грађанима да буду опрезни уколико наиђу на предмете који по облику подсећају на убојна средства, да о томе одмах обавесте Министарство унутрашњих послова Републике Србије на број телефона 192, да не прилазе и не додирују сумњива средства. ■

